

Het sociaal statuut der zelfstandigen

Pensioen

Inhoudstafel

Voorwaarden	3
Wie komt in aanmerking?	3
Voorwaarden voor het rustpensioen	4
Voorwaarden voor het overlevingspensioen of de overgangsuitkering	6
Voorwaarden voor het pensioen van uit de echt gescheiden echtgeno(o)t(e)	8
Procedure	10
Indienen van de pensioenaanvraag	10
Samenstelling en onderzoek van het dossier	10
Bewijs van de beroepsloopbaan	12
Hoe bewijzen?	12
Welke bijdragen?	12
Bewijslast?	12
Berekening van het pensioen	13
Breuk die overeenstemt met de beroepsloopbaan	13
Beroepsinkomsten	14
Minimumpensioen	16
Uitbetaling van het pensioen	17
Voorwaarden?	17
Sociale vergoedingen	17
Uitoefening van een beroepsbezigheid	18
Aangifte van beroepsactiviteit	18
Begrenzing van de beroepsinkomsten	19
Betalingsmodaliteiten van het pensioen	21
Door wie?	21
Hoe?	21
Wat bij overlijden?	21
Vragen over de betaling van uw pensioen?	22
Wat in geval van terugvordering?	22
Pensioenbonus	23
Bonus vanaf 2014	23
Bonus voor 2014	24
Contact	26
Bijlage : tabellen	28

Wie een activiteit als zelfstandige of als helper uitoefent, is onderworpen aan het sociaal statuut van de zelfstandigen. Hij of zij heeft een aantal plichten maar ook een aantal rechten, waaronder het recht op pensioen. Wat u moet doen om zo'n pensioen te verkrijgen, wordt u uitgelegd in deze brochure.

Wenst u meer informatie, dan kunt u zich wenden tot de centrale administratie of de gewestelijke kantoren van het Rijksinstituut voor de Sociale Verzekeringen der Zelfstandigen (RSVZ).

In verschillende gemeenten organiseert het RSVZ ook zitdagen waar u eveneens terecht kunt voor allerlei vragen of problemen rond uw pensioen.

Voorwaarden

Wie komt in aanmerking ?

- In de eerste plaats de zelfstandige, de helper en de meewerkende echtgeno(o)t(e): hij of zij kan aanspraak maken op een **rustpensioen**.

Zelfstandige bent u wanneer u een beroepsbezigheid heeft uitgeoefend zonder gebonden te zijn door een arbeidsovereenkomst of een statuut.

Helper bent u wanneer u een zelfstandige heeft geholpen of vervangen bij de uitoefening van zijn beroep.

U bent meewerkende echtgeno(o)t(e) wanneer u:

- met een zelfstandige gehuwd of verbonden was door een verklaring van wettelijke samenwoning
- de zelfstandige geholpen of vervangen heeft bij de uitoefening van zijn beroep
- zelf geen andere inkomsten heeft uit een andere beroepsactiviteit (behalve indien het

gaat om een zelfstandige bezigheid met een inkomen van maximum 3.000 euro per jaar) of uit een vervangingsinkomen, waarmee u rechten opent op sociale zekerheid die minstens gelijkwaardig zijn aan die van een zelfstandige

In deze brochure bedoelen we met 'helper' zowel de helper als de meewerkende echtgeno(o)t(e).

- Verder de weduwe of weduwnaar van een zelfstandige of van een helper: hij of zij kan een **overlevingspensioen** of een **overgangsuitkering** krijgen.
- Ten slotte de gewezen echtgeno(o)t(e) van een zelfstandige of een helper: hij of zij kan een **pensioen van uit de echt gescheiden echtgenoot** krijgen.

Voorwaarden voor het rustpensioen

U moet:

- de pensioenleeftijd bereikt hebben;
- een aanvraag indienen (behalve bij automatisch onderzoek);
- een beroepsloopbaan als zelfstandige of als helper bewijzen.

Welke leeftijd ?

De pensioenleeftijd is 65 jaar wanneer het pensioen daadwerkelijk en voor de eerste maal ingaat vóór 1 februari 2025.

De leeftijd van 65 jaar wordt gebracht op:

- 66 jaar, wanneer het pensioen daadwerkelijk en ten vroegste voor de eerste maal ingaat op 1 februari 2025 en ten laatste op 1 januari 2030
- 67 jaar, wanneer het pensioen daadwerkelijk en ten vroegste voor de eerste maal ingaat op 1 februari 2030.

Vervroegd pensioen

U kunt als zelfstandige vervroegd (dus voor de wettelijke pensioenleeftijd) met pensioen gaan.

U moet dan wel de vereiste minimumleeftijd hebben en de vereiste minimumloopbaan kunnen voorleggen.

Vereiste leeftijd en loopbaanduur

U kunt vervroegd met pensioen vanaf:

- 63 jaar, als u een loopbaan van 42 jaren kunt aantonen;
- 62 jaar, als u een loopbaan van 43 jaren kunt aantonen;
- 61 jaar, als u een loopbaan van 43 jaren kunt aantonen;

- 60 jaar, als u een loopbaan van 44 jaren kunt aantonen.

Welke loopbaanjaren tellen mee voor uw vervroegd pensioen?

- Als zelfstandige telt een jaar mee als u voor ten minste 2 kwartalen van dat jaar pensioenrechten hebt opgebouwd, d.w.z. kwartalen als zelfstandige in hoofdberoep of daarmee gelijkgesteld (bv. periode militaire dienst, ziekte en invaliditeit).
- Als werknemer en als ambtenaar telt een jaar mee als u minstens 104 gewerkte of gelijkgestelde dagen hebt.
- Loopbaanjaren van ten minste 104 dagen waarvoor het recht op pensioen werd opgebouwd in buitenlandse pensioenstelsels waarvoor er Europese verordeningen en/of bilaterale overeenkomsten met België over de sociale zekerheid gelden.
- Overlappende tijdvakken van tewerkstelling in verschillende stelsels worden slechts eenmaal geteld. Als u in de loop van een kalenderjaar achtereenvolgens, afwisselend of geheel of gedeeltelijk gelijktijdig beroepsbezigheden uitoefent, worden enkel de niet-samenvallende periodes van beroepsbezigheid samengeteld.
- Een periode (van max. 36 maanden) waarin u uw beroepsactiviteit als zelfstandige stopzette om een kind jonger dan 6 jaar op te voeden. Dit enkel onder de volgende voorwaarden:
  - u hebt voor die periode kinderbijslag ontvangen;
  - de onderbreking van uw beroepsactiviteit duurde maximum 5 jaar;
  - u hebt direct na deze periode van onderbreking gedurende minstens 1 jaar een beroepsactiviteit hebt uitgeoefend die u recht geeft op pensioen.

Let wel! Een geregulariseerde studieperiode telt niet mee voor de vereiste loopbaanduur voor het vervroegd pensioen. Die periode telt enkel mee voor uw pensioenbedrag.

Overgangsmatregelen

Op de vereiste leeftijd en loopbaanduur voor een vervroegd pensioen bestaan er een aantal uitzonderingen (overgangsmatregelen) voor de zelfstandigen die bijna gepensioneerd zijn:

- **Bent u geboren vóór 1 januari 1958** (en bent u of wordt u 59 jaar in 2016)? Dan kunt u vervroegd met pensioen vanaf:
  - 63 jaar, als u een loopbaan van 41 jaren kunt aantonen;
  - 62 jaar, als u een loopbaan van 42 jaren kunt aantonen;
  - 61 jaar, als u een loopbaan van 43 jaren kunt aantonen.
- Voldeed u op een bepaalde datum aan de geldende minimale leeftijds- en loopbaanvoorwaarden voor de toekenning van het vervroegd pensioen? Dan kunt u naar keuze en op uw verzoek, een vervroegd pensioen krijgen na die datum, zelfs als u op de uitgestelde ingangsdatum van uw pensioen niet meer aan de leeftijds- en loopbaanvoorwaarden voldoet die op dat moment van toepassing zijn.
- Werd u ontslagen, nam u ontslag of sloot u met uw werkgever een overeenkomst af die een einde maakt aan de arbeidsovereenkomst, en kunt u een vervroegd pensioen krijgen in de werknemersregeling onder de leeftijd- en loopbaanvoorwaarden die van toepassing zijn tot 31 december 2016? Dan krijgt u, wanneer u ook een beroepsloopbaan als zelfstandige aantoon, uw vervroegd pensioen in de zelfstandigenregeling onder dezelfde voorwaarden en dus op dezelfde datum.

Wanneer de pensioenaanvraag indienen?

In een aantal gevallen onderzoekt het RSVZ automatisch uw pensioenrechten. U hoeft dan geen aanvraag in te dienen.

Wilt u vervroegd met pensioen gaan, dan moet u wel een aanvraag indienen. U kunt uw aanvraag ten vroegste 12 maanden voor de datum waarop u met pensioen wilt gaan, indienen.

Wanneer automatisch onderzoek?

Het RSVZ onderzoekt uw rechten op een rustpensioen zonder dat u een aanvraag moet indienen wanneer:

- U de pensioenleeftijd bereikt, u in België woont op de eerste dag van de 15de maand voor u de pensioenleeftijd bereikt en u een beroepsactiviteit als zelfstandige of helper heeft uitgeoefend waardoor u onderworpen was aan het sociaal statuut van de zelfstandigen.
- Uw rechten op een overlevingspensioen als zelfstandige, helper of werknemer automatisch onderzocht worden en u de pensioenleeftijd bereikt binnen de 12 maanden die volgen op het overlijden van uw echtgeno(o)t(e).
- Uw rechten op het rustpensioen wegens lichamelijke ongeschiktheid worden onderzocht in een pensioenregeling van de openbare sector en men dan vaststelt dat u een beroepsbezigheid als zelfstandige of als helper hebt uitgeoefend.

Welke beroepsloopbaan?

Om uw rustpensioen vast te stellen wordt rekening gehouden met uw eigen beroepsloopbaan als zelfstandige of als helper.

De kalenderjaren en -kwartalen gelegen vóór het kwartaal waarin het pensioen ingaat, komen in aanmerking. Het moet gaan om jaren en kwartalen waarvan bewezen is dat u als zelfstandige of als helper werkzaam was.

Onder bepaalde voorwaarden kunt u sommige periodes waarin u niet gewerkt hebt, laten meellen voor uw pensioen (gelijkstelling).

Sommige periodes kunt u gratis laten meetellen voor uw pensioen. Voor andere periodes moet er een bijdrage betaald worden:

Gratis

- militaire dienst
- periodes van ziekte of invaliditeit
- periodes van voorlopige hechtenis
- periodes van vrijwillige onderbreking van uw activiteit in geval van een ernstige aandoening van uw kind, of om palliatieve zorgen te geven aan uw kind of partner

Tegen betaling

- studies
- periodes waarvoor u vrijwillig bijdragen betaald hebt (voortgezette verzekering)

Voorwaarden voor het overlevingspensioen of de overgangsuitkering

- U hebt een bepaalde leeftijd bereikt.
- U bent een bepaalde periode gehuwd geweest.
- U mag niet van de erfenis van de overleden persoon uitgesloten zijn.
- U dient een aanvraag in (behalve bij automatisch onderzoek).
- U bewijst een beroepsloopbaan als zelfstandige of als helper van uw overleden echtgeno(o)t(e)

Welke leeftijd?

De minimumleeftijd hangt af van het moment waarop uw echtgeno(o)t(e) overlijdt. De leeftijd om een overlevingspensioen te krijgen is 48 jaar en 6 maanden bij een overlijden in 2022.

Die minimumleeftijd wordt geleidelijk aan verhoogd en zal 50 jaar zijn bij een overlijden vanaf 1 januari 2025.

Voldoet u niet aan de leeftijdsvoorwaarde voor het overlevingspensioen? Dan kunt u misschien aanspraak maken op de overgangsuitkering, een tijdelijke financiële ondersteuning voor de langstlevende echtgeno(o)t(e). De overgangsuitkering is beperkt in duur tot:

- 18 maanden, wanneer er geen kind ten laste is.
- 36 maanden, wanneer er een kind ten laste is dat minstens 13 jaar oud is (of wordt) in het jaar van het overlijden van de echtgeno(o)t(e).
- 48 maanden, wanneer er een kind jonger dan 13 jaar ten laste is, wanneer er een kind ten laste is met een handicap (ongeacht de leeftijd) of wanneer er binnen de 300 dagen na het overlijden een kind postuum geboren wordt).

Om te bepalen of u een kind ten laste hebt, geldt het criterium dat u, of uw overleden echtgeno(o)t(e), kinderbijslag genoot op het ogenblik van het overlijden.

Duur van het huwelijk?

U was minstens één jaar gehuwd met de overleden zelfstandige of helper of was minder dan één jaar getrouwd, maar hebt eerder wettelijk samengewoond waarbij de gezamenlijke en onafgebroken duur van het huwelijk en de wettelijke samenwoning minstens één jaar bedraagt, tenzij:

- Jullie samen een kind hebben.
- U of uw overleden echtgeno(o)t(e) op het ogenblik van het overlijden een kind ten laste had waarvoor u of uw echtgeno(o)t(e) kinderbijslag ontving.
- Het overlijden het gevolg is van een ongeval of een beroepsziekte, dat zich voordeed na het huwelijk.

Welke uitsluitingen?

- U hebt geen recht (meer) op een overlevingspensioen of een overgangsuitkering wanneer u hertrouwt.
- U hebt geen recht op een overlevingspensioen of overgangsuitkering wanneer u wordt beschouwd als onwaardig om te erven, en als zodanig uitgesloten bent van de erfenis van uw echtgeno(o)t(e).

Wanneer de aanvraag voor het pensioen of overgangsuitkering indienen?

Na het overlijden van uw echtgeno(o)t(e) kunt u een aanvraag indienen om een overlevingspensioen of overgangsuitkering te krijgen.

- Doet u dit binnen 12 maanden na het overlijden, dan gaat uw overlevingspensioen of overgangsuitkering in op de 1ste van de maand van het overlijden.
- Doet u dit niet binnen 12 maanden na het overlijden, dan gaat uw overlevingspensioen of overgangsuitkering in op de 1ste van de maand volgend op die waarin u de aanvraag indiende.

Wanneer automatisch onderzoek?

Uw rechten op een overlevingspensioen worden onderzocht zonder dat u een aanvraag moet indienen als:

- Uw overleden echtgeno(o)t(e) al een rustpensioen als zelfstandige kreeg. Het overlevingspensioen gaat in op de 1ste van de maand volgend op het overlijden.
- Uw overleden echtgeno(o)t(e) al een aanvraag had ingediend waarvoor nog geen beslissing was genomen. Het overlevingspensioen gaat in op de 1ste van de maand volgend op het overlijden. Als uw echtgeno(o)t(e) overlijdt vóór de ingangsdatum van zijn of haar rustpen-

sioen, dan gaat het overlevingspensioen in op de 1ste van de maand van het overlijden.

- U op het ogenblik van het overlijden een rustpensioen als zelfstandige of werknemer kreeg en uw overleden echtgeno(o)t(e):
  - ofwel een rustpensioen als zelfstandige kreeg;
  - voordien een rustpensioen kreeg;
  - ofwel had afgezien van een rustpensioen als zelfstandige om het u mogelijk te maken een rustpensioen als gezin te genieten.

Het overlevingspensioen gaat ten vroegste in op de 1ste van de maand volgend op die van het overlijden.

- Uit het ambtshalve onderzoek van uw rechten op een rustpensioen (als zelfstandige of werknemer) blijkt dat uw echtgeno(o)t(e) een beroepsactiviteit als zelfstandige of helper heeft uitgeoefend. Het overlevingspensioen gaat in op de 1ste van de maand die volgt op het overlijden van uw echtgeno(o)t(e) of op de 1ste van de maand van het overlijden, naargelang hij of zij al dan niet een pensioen genoot, maar ten vroegste de 1ste van de maand die volgt op die waarin u de pensioenleeftijd bereikt heeft.
- Tijdens het ambtshalve onderzoek van uw rechten op het overlevingspensioen in de openbare sector of naar aanleiding van een verhaal tegen de beslissing die uit dat onderzoek volgt, blijkt dat uw echtgeno(o)t(e) een beroepsbezigheid als zelfstandige of als helper heeft uitgeoefend. Het overlevingspensioen gaat in op de 1ste van de maand die volgt op het overlijden van uw echtgeno(o)t(e) of op de 1ste van de maand van het overlijden, naargelang hij of zij al dan niet een pensioen kreeg.

Uw overgangsuitkering wordt onderzocht zonder aanvraag als:

- Uw overleden echtgeno(o)t(e), op het ogenblik

van zijn of haar overlijden, een rustpensioen als zelfstandige kreeg, voordien een dergelijk pensioen had genoten of had afgezien van de betaling ervan. De overgangsuitkering gaat in op de eerste van de maand volgend op het overlijden;

- Op het ogenblik van het overlijden van uw echtgeno(o)t(e), hij of zij nog geen pensioenbeslissing had gekregen na de aanvraag of het ambtshalve onderzoek van dat rustpensioen. De overgangsuitkering gaat in op de eerste van de maand volgend op het overlijden. Ze gaat echter in op de eerste van de maand van het overlijden indien het overlijden plaatsvond tussen de datum van de kennisgeving van de beslissing tot toekenning van het rustpensioen en de ingangsdatum ervan;
- Uw overleden echtgeno(o)t(e) al een beslissing over de toekenning van zijn of haar rustpensioen gekregen had en hij of zij overlijdt tussen de kennisname van de beslissing en de ingangsdatum van dat pensioen. De overgangsuitkering gaat in op de eerste van de maand van het overlijden.

Welke beroepsloopbaan?

Om uw overlevingspensioen of overgangsuitkering vast te stellen wordt rekening gehouden met de beroepsloopbaan als zelfstandige of als helper van uw overleden echtgeno(o)t(e).

De kalenderjaren en -kwartalen gelegen vóór het kwartaal van overlijden, komen in aanmerking.

Dezelfde periodes als voor het rustpensioen zijn vatbaar voor gelijkstelling.

Voorwaarden voor het pensioen van uit de echt gescheiden echtgeno(o)t(e)

U moet:

- de pensioenleeftijd bereiken;
- een aanvraag indienen (behalve bij automatisch onderzoek);
- een beroepsloopbaan van uw ex-echtgeno(o)t(e) als zelfstandige of als helper bewijzen vanaf het kwartaal dat u getrouwd bent t.e.m. het kwartaal waarin u uit de echt gescheiden bent.

U kunt geen aanspraak maken op een pensioen van uit de echt gescheiden echtgeno(o)t(e) wanneer u:

- het ouderlijk gezag kwijt bent;
- veroordeeld bent om uw gewezen echtgeno(o)t(e) naar het leven gestaan te hebben;
- aanspraak kunt maken op een overlevingspensioen uit een vorig huwelijk;
- opnieuw gehuwd bent, zelfs wanneer dit nieuw huwelijk ontbonden werd.

Welke leeftijd?

U kunt een pensioen van uit de echt gescheiden echtgeno(o)t(e) krijgen vanaf de leeftijd vanaf 65 jaar.

U kunt uw pensioen van uit de echt gescheiden echtgeno(o)t(e) ook vervroegd opnemen, op voorwaarde dat u tegelijkertijd recht heeft op een (vervroegd) rustpensioen als zelfstandige, als werknemer of in de openbare sector.

De leeftijd van uw ex-echtgeno(o)t(e) speelt geen rol.

Wanneer de pensioenaanvraag indienen?

U mag uw pensioenaanvraag van uit de echt gescheiden echtgeno(o)t(e) ten vroegste één jaar voor de gekozen ingangsdatum indienen.

Wanneer automatisch onderzoek?

Uw rechten op pensioen van uit de echt gescheiden echtgeno(o)t(e) worden automatisch onderzocht in twee gevallen:

- Wanneer u op het ogenblik van de overschrijving van de scheiding als van tafel en bed gescheiden of feitelijk gescheiden echtgeno(o)t(e) een deel van het rustpensioen kreeg van uw echtgeno(o)t(e) en u de pensioenleeftijd bereikt heeft op de 1ste van de maand die volgt op die van de overschrijving van de scheiding.

Het pensioen vangt dan aan op de 1ste van de maand die volgt op die van de overschrijving van de scheiding.

- Wanneer tijdens het ambtshalve onderzoek van uw pensioenrechten (wanneer u de pensioenleeftijd bereikt) blijkt dat uw gewezen echtgeno(o)t(e) een beroepsactiviteit als zelfstandige of als helper heeft uitgeoefend. Het pensioen gaat dan in op de 1ste van de maand die volgt op die van de overschrijving van de scheiding en ten vroegste op de 1ste van de maand die volgt op die waarin u de pensioenleeftijd bereikt.

Welke beroepsloopbaan?

Om uw pensioen van uit de echt gescheiden echtgeno(o)t(e) vast te stellen houdt men uitsluitend rekening met de beroepsloopbaan van uw gewezen echtgeno(o)t(e) als zelfstandige of als helper tijdens de periode dat u gehuwd was.

De jaren en kwartalen vanaf het kwartaal waarin

u gehuwd bent tot en met het kwartaal waarin u gescheiden bent, komen in aanmerking.

Het moet gaan om jaren en kwartalen waarvan bewezen is dat uw gewezen echtgeno(o)t(e) als zelfstandige of als helper werkzaam was.

Elk jaar wordt in aanmerking genomen, ook al krijgt u voor datzelfde jaar een eigen rustpensioen.

Dezelfde periodes als voor het rustpensioen en voor het overlevingspensioen zijn vatbaar voor gelijkstelling.

Bent u feitelijk of van tafel en bed gescheiden?

Dan kunt u onder bepaalde voorwaarden aanspraak maken op een deel van het pensioen dat aan uw echtgeno(o)t(e) werd toegekend. Meer informatie hierover vindt u op de website van het RSVZ.

Procedure

Indienen van de pensioenaanvraag

Waar?

U woont in België

Online

Via een van de volgende websites:

- www.mypension.be
- www.pensioenaanvraag.be

Inloggen kan met uw eID-kaart (en een eID-lezer) of via Itsme.

Persoonlijk ter plaatse

- bij het gemeentebestuur van uw woonplaats;
- na afspraak in een Pensioenpunt in uw buurt (u vindt het overzicht van de Pensioenpunten op onze website);
- na afspraak in een van de kantoren van het RSVZ.

Vergeet geen afspraak te maken als dat nodig is en breng zeker uw eID mee.

Laat u zich vertegenwoordigen door iemand anders? Dan moet die persoon meerderjarig zijn en een schriftelijke volmacht van u meebrengen samen met uw en zijn of haar identiteitskaart.

U woont in het buitenland

- Woont u in een land van de Europese Economische Ruimte of in een land waarmee België een overeenkomst heeft? Dan moet u uw pensioen aanvragen bij de bevoegde instelling van uw woonland als u of uw overleden echtgeno(o)t(e) daar socialezekerheidsrechten had.

- In alle andere gevallen, moet u uw pensioen aangetekend aanvragen bij het RSVZ. Dit kan:
  - per brief aan : RSVZ, Willebroekkaai 35, 1000 Brussel
  - via e-mail: pen-bio@rsvz-inasti.fgov.be

Samenstelling en onderzoek van het dossier

Nadat het RSVZ uw aanvraag ontvangen heeft of bij het ambtshalve onderzoek, volgt de samenstelling van het dossier.

De nodige documenten, bv. bewijzen van de beroepsloopbaan en gegevens over andere pensioenen die u geniet, zal men aan de betrokken instellingen of, zo nodig, aan u vragen.

Wanneer alle nodige stukken verzameld zijn, neemt het RSVZ een beslissing. Deze zal men u per gewone brief toezenden en kunt u ook terugvinden in uw pensioendossier op www.mypension.be (nadat u bent ingelogd met eID-kaart en kaartlezer of via Itsme) en in uw e-Box. Gaat het om een eerste beslissing of om een nieuwe wijzigende beslissing? Dan stelt het RSVZ ook de nodige gegevens ter beschikking van uw mutualiteit met het oog op uw verdere verzekering tegen ziekte en invaliditeit. Er bestaan bijzondere regels wanneer u in het buitenland woont.

Wanneer de voorwaarden voor betaling vervuld zijn, maakt het RSVZ ook een betalingsopdracht op voor de betaaldiensten van de Federale Pensioendienst (Zuidertoren - 1060 Brussel). Deze instelling zal ervoor zorgen dat uw pensioen wordt uitbetaald.

Indien u niet akkoord gaat met de beslissing, dan kunt u beroep aantekenen bij de arbeidsrechtbank. Het adres daarvan wordt u meegedeeld samen met de beslissing. Zo'n beroep moet wel binnen drie maanden na ontvangst van de beslissing ingediend worden.

U mag zelf naar de rechtbank gaan, maar u mag u ook laten vertegenwoordigen door:

- een advocaat;
- uw echtgeno(o)t(e) of een familielid, aan wie u een schriftelijke volmacht gegeven heeft;
- een afgevaardigde van een representatieve organisatie van werknemers, werkgevers of zelfstandigen aan wie u een schriftelijke volmacht gegeven heeft.

Het RSVZ betaalt normaal de kosten van deze procedure.

Meer informatie over de beroepsprocedure kunt u ook terugvinden op de RSVZ-website.

Bewijs van de beroepsloopbaan

Voor de vaststelling van uw pensioen neemt men enkel die jaren en kwartalen in aanmerking waarvan bewezen is dat er een beroepsbezigheid als zelfstandige of als helper werd uitgeoefend.

Hoe bewijzen?

De uitoefening van een beroepsbezigheid als zelfstandige of als helper moet u bewijzen door de betaling van sociale bijdragen aan een socialeverzekeringsfonds.

Welke bijdragen?

Het moet gaan om bijdragen waarvan het bedrag minstens gelijk is aan de bijdrage die betaald moet worden door een zelfstandige in hoofdberoep.

In principe kunnen alleen bijdragen die volledig betaald zijn (voorlopige en regularisatie) rechten op pensioen openen.

De rechten op het pensioen worden berekend aan de hand van de basisbijdragen die effectief betaald zijn.

Bewijslast?

Het socialeverzekeringsfonds waarbij u of uw echtgeno(o)t(e) aangesloten was, stelt de nodige gegevens ter beschikking van het RSVZ.

Berekening van het pensioen

Voor de berekening van uw pensioen wordt rekening gehouden met:

- de beroepsloopbaan als zelfstandige of als helper (uitgedrukt door een breuk)
- de beroepsinkomsten

De berekening is behoorlijk ingewikkeld. Weet dat u steeds alle informatie kunt verkrijgen bij het RSVZ.

Breuk die overeenstemt met de beroepsloopbaan

Welke breuk?

De teller van de breuk is gelijk aan de som van de jaren en kwartalen (uitgedrukt in voltijdse dagequivalenten, waarbij elk jaar telt voor 312 dagen en elk kwartaal voor 78 dagen) waarvoor de beroepsbezigheid als zelfstandige of als helper (gelijkstelling inbegrepen) bewezen is en die gelegen zijn:

- Voor het rustpensioen: voor het kwartaal waarin het pensioen ingaat.
- Voor het overlevingspensioen en overgangsuitkering: voor het kwartaal van het overlijden wanneer de echtgeno(o)t(e) geen rustpensioen genoot of voor het kwartaal waarin zijn of haar pensioen is ingegaan.
- Voor het pensioen van uit de echt gescheiden echtgenoot: tijdens de duur van het huwelijk.

De noemer van de breuk verschilt naargelang van de aard van uw pensioen:

- Voor rustpensioenen en pensioenen van uit de echt gescheiden echtgenoot is de noemer 14.040 voltijdse dagequivalenten (312 dagen x 45).

- Voor het overlevingspensioen en de overgangsuitkering:
  - Als uw echtgeno(o)t(e) op het ogenblik van zijn/haar overlijden een rustpensioen als zelfstandige genoot of vroeger een rustpensioen als zelfstandige heeft genoten is de noemer gelijk aan 14.040 voltijdse dagequivalenten (of 312 dagen x 45).
  - Als uw echtgeno(o)t(e) overleed voor 1 januari van het jaar waarin hij/zij de pensioenleeftijd zou hebben bereikt, zonder een rustpensioen als zelfstandige te genieten of genoten te hebben, is de noemer gelijk aan het aantal jaren (uitgedrukt in voltijdse dagequivalenten, waarbij elk jaar telt voor 312 dagen) tussen 1 januari van zijn/haar 20ste verjaardag en 31 december van het jaar dat aan zijn/haar overlijden voorafging.

Beperkingen?

Sinds 1 januari 2019 gelden er nieuwe regels. Wat dit juist voor u betekent, hangt af van uw concrete situatie.

U hebt enkel als zelfstandige gewerkt en uw loopbaan telt meer dan 14.040 voltijdse dagequivalenten (VTE).

Voor de berekening van uw pensioen komen niet alleen de eerste 14.040 dagen VTE in aanmerking, maar ook de dagen VTE die gelegen zijn na de 14.040ste dag.

Dit op voorwaarde dat het gaat om dagen van daadwerkelijke activiteit waarvoor u sociale bijdragen betaalde die recht geven op pensioen.

Zijn de dagen VTE na de 14.040ste dag daarentegen gelijkgestelde dagen (bijvoorbeeld wegens ziekte of invaliditeit), dan tellen die dagen niet mee voor de berekening van uw pensioen. Tenzij het voordeliger is om die dagen wel mee te tellen i.p.v. andere dagen die al meetelden.

U hebt een gemengde loopbaan (zelfstandige/werknemer/ambtenaar) en een globale beroepsloopbaan (ongeacht de pensioenregelingen) van meer dan 14.040 VTE.

Dezelfde principes zijn van toepassing, maar uw globale beroepsloopbaan wordt op voorhand bepaald door eerst de dagen VTE als ambtenaar in rekening te brengen (ongeacht hun situering in de tijd) en vervolgens de dagen VTE als werknemer en als zelfstandige (naargelang hun chronologische registratie, dus van de oudste naar de recentste) en dit totdat de grens van 14.040 dagen VTE (45 jaar) is bereikt.

In een tweede stap wordt dan bepaald in welke pensioenregeling de dagen VTE werden gepresteerd of gelijkgesteld die na de 14.040ste dag gelegen zijn.

Let op: elk kalenderjaar kan slechts maximaal 312 dagen VTE omvatten, ongeacht de pensioenregeling.

Zijn de dagen VTE na de 14.040ste dag daadwerkelijk als zelfstandige gepresteerde dagen, dan worden zij voor de berekening van uw pensioen in aanmerking genomen, net zoals de dagen die ervoor zijn gelegen.

Zijn de dagen VTE na de 14.040ste dag daarentegen gelijkgestelde dagen, dan tellen die dagen niet mee voor de berekening van uw pensioen.

Tenzij het voordeliger is om die dagen wel mee te tellen i.p.v. andere dagen die al meetelden.

U vraagt een pensioen van uit de echt gescheiden echtgenoot aan.

Ook hier gelden dezelfde principes. Er wordt dan rekening gehouden met de beroepsloopbaan van uw gewezen echtgenoot, maar ook met uw eigen beroepsloopbaan in de verschillende pensioenregelingen.

U vraagt een overlevingspensioen of een overgangsuitkering aan.

Dezelfde principes zijn hier van toepassing. De eenheid is dan gelijk aan:

- het aantal jaren (uitgedrukt in voltijdse dag-equivalenten, waarbij elk jaar geldt voor 312 dagen) tussen 1 januari van het jaar van zijn of haar 20ste verjaardag en 31 december van het jaar voorafgaand aan het jaar van overlijden, wanneer uw overleden echtgeno(o)t(e), die jonger dan 65 jaar was, nog geen rustpensioen genoot;
- of aan 14.040 voltijdse dagequivalenten in de andere gevallen.

Indien u eveneens een of meerdere rustpensioenen geniet, heeft dat geen enkele invloed op de beroepsloopbaan van uw overleden echtgenoot die in aanmerking wordt genomen voor de berekening van uw overlevingspensioen, maar dit kan eventueel wel aanleiding geven tot een vermindering van het bedrag van het overlevingspensioen.

Beroepsinkomsten

Welke beroepsinkomsten?

Men maakt een onderscheid naargelang het gaat om jaren vóór 1984 of na 1983:

- Voor elk jaar of kwartaal vóór 1984 neemt men een forfaitair beroepsinkomen in aanmerking.

- Voor elk jaar of kwartaal vanaf 1984 berekent men het pensioen in functie van uw reële beroepsinkomsten. Dit zijn de beroepsinkomsten die als basis gediend hebben voor de berekening van de bijdragen die u of uw echtgeno(o)t(e) aan uw socialeverzekeringsfonds betaalde. Voor gelijkgestelde periodes waarvoor geen reële beroepsinkomsten gekend zijn, houdt men rekening met fictieve inkomsten.

Voor de jaren 1984 tot en met 1996 wordt het beroepsinkomen vermenigvuldigd met een breuk die, op 1 januari van het betrokken jaar, de verhouding uitdrukt tussen het percentage van de bijdrage bestemd voor het pensioenstelsel der zelfstandigen en het totaal van de percentages van de persoonlijke werknemersbijdrage en van de patronale bijdrage verschuldigd op de bezoldiging van de werknemers en bestemd voor hun pensioenstelsel.

Voor de jaren 1997 tot en met 2002 wordt deze breuk vervangen door 2 coëfficiënten:

- 0,567851 voor het deel van het beroepsinkomen tot 35.341,68 EUR
- 0,463605 voor het deel van het beroepsinkomen boven 35.341,68 EUR

Voor de jaren 2003 tot en met 2018, zijn de coëfficiënten:

- 0,663250 voor het deel van het beroepsinkomen tot 31.820,77 EUR
- 0,541491 voor het deel van het beroepsinkomen boven 31.820,77 EUR

Voor de jaren 2019 en 2020 is er maar 1 coëfficiënt, namelijk 0,691542.

Voor de jaren vanaf 2021 wordt de coëfficiënt op 1 gebracht voor de pensioenen die ingaan vanaf 1 januari 2022, waardoor die in de praktijk geen rol meer speelt.

In het kader van de aanpassing van de pensioe-

nen aan de welvaart op 1 juli 2021, wordt voor de beroepsinkomsten voor elk jaar tot en met het jaar 2020 een bijkomende, structurele, herwaarderingscoëfficiënt van 1,7% ingevoerd.

Zowel de forfaitaire als de reële of fictieve beroepsinkomsten worden aangepast aan de evolutie van het indexcijfer van de consumptieprijzen tot aan de ingangsdatum van het pensioen.

Zij worden vervolgens vermenigvuldigd met:

- 75 % voor een rustpensioen als gezin
- 60 % voor een rustpensioen als alleenstaande, een overlevingspensioen of een overgangsuitkering
- 37,5 % voor een pensioen van uit de echt gescheiden echtgenoot

Het rustpensioen als gezin kunt u maar verkrijgen wanneer u gehuwd bent en uw echtgeno(o)t(e):

- geen eigen pensioen geniet;
- geen sociale uitkering geniet (zie verder);
- geen niet-toegelaten beroepsbezigheid uitoefent (zie verder).

Begrenzing van de inkomsten?

Zoals voor de berekening van de bijdragen die u aan uw socialeverzekeringsfonds moet betalen, gelden er ook voor de berekening van uw pensioen bepaalde minimumdrempels en plafonds. De bedragen daarvan vindt u achteraan in deze brochure.

Bijzonder geval : echtelijke hulp

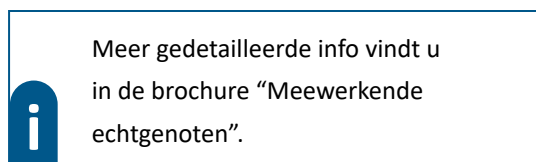
Voor de kwartalen waarin uw echtgeno(o)t(e) als meewerkende echtgeno(o)t(e) aangesloten was voor het sociaal statuut van de zelfstandigen (maxistatuut) en waarvoor hij of zij sociale bijdragen betaald heeft, is het beroepsinkomen dat in aanmerking genomen wordt om uw rust-

pensioen als gezin te berekenen, gelijk aan de som van:

- de beroepsinkomsten die als basis gediend hebben voor de berekening van de bijdragen die u aan uw socialeverzekeringsfonds betaald hebt;
- en van de vergoedingen toegekend aan uw echtgeno(o)t(e) voor dezelfde kwartalen.

De bedoeling van die regel is uw gezin een pensioen te waarborgen dat minstens even voordelig is als dat welk u gekregen zou hebben voor de invoering van het sociaal statuut van de meewerkende echtgeno(o)t(e).

Minimumpensioen

Wat is dit?

Het pensioen dat u kunt krijgen op basis van uw beroepsinkomsten, kan onder bepaalde voorwaarden verhoogd worden tot het minimumpensioen (zie bedragen achteraan in deze brochure).

Welke voorwaarden?

Wanneer u een rustpensioen aanvraagt, moet u een eigen beroepsloopbaan bewijzen die minstens gelijk is aan 2/3 van een volledige loopbaan ($2/3$ van 45 = 30).

Wanneer u een overlevingspensioen aanvraagt, moet de beroepsloopbaan van uw overleden echtgeno(o)t(e) minstens gelijk zijn aan 2/3 van een volledige loopbaan.

Wanneer u een pensioen van uit de echt gescheiden echtgeno(o)t(e) aanvraagt, heeft u geen recht op het minimumpensioen.

Om na te gaan of aan die voorwaarde van 2/3 loopbaan voldaan is, houdt men rekening met de loopbaan als zelfstandige of als helper, met de loopbaan als werknemer en met de loopbaan in

het buitenland (landen van de Europese Economische Ruimte, Zwitserland en de landen waarmee België een verdrag over de sociale zekerheid heeft afgesloten).

Beperking?

Krijgt u ook een pensioen in de regeling voor werknemers, dan mag de som van het bedrag van uw pensioen als zelfstandige berekend in functie van het minimumpensioen en van het bedrag van uw (Belgisch) pensioen als werknemer niet groter zijn dan een welbepaald plafond (zie bedrag vermeld achteraan in deze brochure). Is dit toch het geval, dan moet het minimumpensioen zoveel als nodig is verminderd worden.

Bedrag?

Om na te gaan welk pensioenbedrag u zal worden toegekend, vergelijkt men:

- het bedrag van uw pensioen berekend in functie van de beroepsinkomsten en
- het bedrag van uw pensioen berekend in functie van het minimumpensioen, d.w.z. het bedrag van het minimumpensioen vermenigvuldigd met de breuk die met de loopbaan als zelfstandige of als helper overeenstemt en eventueel beperkt wanneer ook een pensioen als werknemer wordt toegekend

U heeft recht op het hoogste van de twee bedragen.

En voor de overgangsuitkering?

Voor de overgangsuitkering, bestaat eveneens een minimumrecht, maar zonder minimale loopbaanvoorwaarde. Het bedrag van de overgangsuitkering wordt vastgelegd op basis van de beroepsinkomsten en mag niet lager zijn dan het bedrag van het minimumoverlevingspensioen, vermenigvuldigd met de loopbaanbreuk die voor de berekening ervan in aanmerking wordt genomen.

Uitbetaling van het pensioen

Voorwaarden?

Uw pensioen kan normaal maar **betaald worden** wanneer u:

- geen sociale vergoeding geniet
- geen beroepsbezigheid meer uitoefent

Wanneer u gehuwd bent, heeft u normaal maar recht op een rustpensioen **als gezin** wanneer uw echtgeno(o)t(e):

- geen (voordeliger) eigen pensioen geniet
- geen sociale vergoeding geniet
- geen beroepsbezigheid meer uitoefent

Sociale vergoedingen

Welke vergoedingen?

Uw pensioen kan niet betaald worden wanneer u, ten laste van een Belgische of buitenlandse wetgeving inzake sociale zekerheid of van een statuut dat van toepassing is op het personeel van een volkenrechtelijke instelling, één van de volgende vergoedingen krijgt:

- uitkeringen wegens ziekte of invaliditeit;
- uitkeringen wegens werkloosheid, loopbaanonderbreking, tijdskrediet of vermindering van arbeidsprestaties;
- een aanvullende vergoeding toegekend in het kader van het stelsel van werkloosheid met bedrijfstoeslag.

Wanneer uw echtgeno(o)t(e) één van die uitkeringen geniet, hebt u enkel recht op een rustpensioen als alleenstaande.

U of uw echtgeno(o)t(e) kunt/kan wel afzien van de sociale vergoeding, zodat uw pensioen toch kan betaald worden of zodat u toch recht

heeft op het rustpensioen als gezin. Voor meer inlichtingen kunt u terecht bij de instelling die de sociale vergoeding betaalt.

Sancties?

Wanneer u toch een van de opgesomde sociale vergoedingen krijgt naast uw pensioen, zal uw pensioen teruggevorderd worden. Mocht dit voordeliger zijn, dan kunt u eventueel wel vragen de sociale vergoeding terug te betalen. Dit geldt ook voor uw echtgeno(o)t(e).

Uitzonderingen?

Onder bepaalde voorwaarden kunt u uw overlevingspensioen combineren met een vergoeding wegens ziekte of onvrijwillige werkloosheid (in toepassing van een Belgische of buitenlandse wetgeving inzake sociale zekerheid) of een vergoeding wegens invaliditeit (in toepassing van een Belgische wetgeving inzake sociale zekerheid) of een uitkering wegens loopbaanonderbreking, wegens tijdskrediet of wegens het verminderen van de arbeidsprestaties of een vergoeding, toegekend in het kader van het stelsel van werkloosheid met bedrijfstoeslag:

- U kunt uw overlevingspensioen en een van deze vergoedingen cumuleren voor een maximumduur van 12 (al dan niet opeenvolgende) maanden. Tenzij u afziet van de sociale vergoeding, wordt op het einde van die periode de betaling van uw overlevingspensioen opgeschort.
- De cumulatie is niet (meer) toegestaan vanaf het moment dat u een rustpensioen krijgt.
- Uw overlevingspensioen wordt eventueel begrensd tot het bedrag van de inkomensgarantie voor ouderen voor de maanden waarin u een uitkering geniet.

Uw **overgangsuitkering** en één van de opgesomde uitkeringen kunt u onvoorwaardelijk combineren gedurende 18, 36 of 48 maanden (afhankelijk van uw situatie).

Uitoefening van een beroepsbezigheid

Welke beroepsbezigheid?

Normaal moet u elke beroepsbezigheid staken en daarvan het bewijs leveren vooraleer uw pensioen kan betaald worden. Als u aanspraak maakt op een rustpensioen als gezin moet ook uw echtgeno(o)t(e) in principe iedere beroepsbezigheid stopzetten.

Onder bepaalde voorwaarden kunt/kan u of uw echtgeno(o)t(e) echter wel nog een beroepsbezigheid uitoefenen, hetzij onbeperkt, hetzij beperkt.

Welke voorwaarden?

U mag **onbeperkt** werken als gepensioneerde wanneer u:

- een beroepsactiviteit hebt aangegeven (zie verder);
- minstens 65 jaar bent en een rustpensioen krijgt: de leeftijdsvoorwaarde mag na de pensionering vervuld zijn en het onbeperkt mogen werken is van toepassing vanaf 1 januari van het jaar waarin u 65 jaar wordt, of;
- een vervroegd rustpensioen geniet en een loopbaan bewijst van minstens 45 jaren op de ingangsdatum van uw eerste rustpensioen;
- u een overgangsuitkering krijgt.

Zodra u gepensionoord bent mag u **beperkt** werken in de andere gevallen, maar u of uw echtgenoot moeten:

- in bepaalde gevallen, de uitoefening van uw beroepsactiviteit aangeven (zie verder);
- de beroepsinkomsten beperken (zie verder).

Aangifte van beroepsactiviteit

Wanneer aangifte doen van de beroepsactiviteit?

- U moet uw aangifte indienen vóór de eerste uitbetaling van het pensioen voor elke activiteit die een inkomen kan opleveren, ongeacht waar ze uitgeoefend wordt en ook al overschrijden de inkomsten de toegelaten grenzen niet of moeten ze niet beperkt zijn.
- Uw aangifte moet vóór de aanvang van de activiteit worden ingediend wanneer u of uw echtgenoot:
  - een wetenschappelijke of artistieke activiteit uitoefent;
  - een mandaat, ambt of post in België of in het buitenland uitoefent;
  - een beroepsactiviteit in het buitenland uitoefent;
  - sociale uitkeringen in het buitenland geniet.
- Uw aangifte moet vooraf worden ingediend, namelijk:
  - binnen de 30 dagen na de start van de activiteit of het genot van sociale uitkeringen;
  - binnen de 30 dagen volgend op de datum van kennisgeving van de beslissing tot toekenning van het pensioen.

Aan wie?

- Aan het RSVZ, wanneer u enkel een pensioen als zelfstandige krijgt.
- Aan het RSVZ of de Federale Pensioendienst (FPD) wanneer u een pensioen als zelfstandige, en / of als werknemer en / of als ambtenaar krijgt. Eén aangifte volstaat: de aangifte bij het RSVZ geldt ook voor de FPD en omgekeerd.

Hoe?

U doet aangifte bij de dienst Pensioenen van het RSVZ, bij voorkeur met een formulier dat u bij uw instelling kunt krijgen. Op dat formulier is ook ruimte voorzien voor de verklaring van uw echtgenoot. Nadat u het document hebt ingevuld, gedateerd en ondertekend, stuurt u het terug naar het RSVZ.

Uitzonderingen?

Buiten de gevallen waarin de aangifte verplicht is, moet u geen aangifte meer doen van uw beroepsactiviteit wanneer u al gerechtigd bent op een pensioen. Deze vrijstelling geldt ook voor uw echtgenoot indien u gerechtigd bent op een gezinspensioen.

Begrenzing van de beroepsinkomsten

Welke grenzen?

De inkomsten die u of uw echtgeno(o)t(e) behaalt, worden steeds op jaarbasis beoordeeld. Deze jaargrens verschilt naargelang de aard van de beroepsbezigheid die wordt uitgeoefend en het feit of u al dan niet de pensioenleeftijd bereikt heeft.

U of uw echtgeno(o)t(e) werkt als werknemer.

Er wordt rekening gehouden met de brutoberoepsinkomsten, d.w.z. zowel het loon als de voordelen in natura, het vakantiegeld, de eindejaarspremie enz., vóór er betaald is voor de sociale zekerheid en de belastingen.

U (of uw echtgeno(o)t(e)) werkt als zelfstandige of als helper.

Er wordt rekening gehouden met de door de fiscus weerhouden nettoberoepsinkomsten van het betrokken jaar. Dit zijn de brutoberoepsinkom-

sten verminderd met bedrijfsuitgaven, bedrijfslasten, eventuele bedrijfsverliezen en eventueel het gedeelte toegekend aan de helpende echtgeno(o)t(e) voor de eventuele aftrek van het huwelijksquotiënt.

U of uw echtgeno(o)t(e) werkt verder als wetenschapper of artiest.

De inkomsten moeten niet beperkt worden. De beroepsbezigheid mag echter geen invloed hebben op de arbeidsmarkt en u of uw echtgeno(o)t(e) mag geen handelaar zijn. U moet uw artistieke of wetenschappelijke activiteit uiteraard wel vooraf aangeven.

U of uw echtgeno(o)t(e) oefent een mandaat, ambt of post uit.

Bij de uitoefening van een politiek mandaat, ambt of post wordt er rekening gehouden met de brutoberoepsinkomsten. Hierbij moet u het grensbedrag voor een werknemer respecteren.

U of uw echtgeno(o)t(e) oefent gedurende hetzelfde jaar verschillende beroepsactiviteiten uit verschillende categorieën uit.

Bijvoorbeeld: zelfstandige en werknemer, zelfstandige en politiek mandataris

Er wordt rekening gehouden met de door de fiscus weerhouden nettoberoepsinkomsten als zelfstandige of helper en met 80% van de brutoinkomsten uit de andere activiteit. De som van die inkomsten mag voor het betreffende jaar niet hoger liggen dan het toegelaten grensbedrag voor een zelfstandige.

Verhoging van de grensbedragen?

Wanneer u ten minste één kind ten laste heeft op 1 januari van het betrokken jaar, worden de toegelaten grensbedragen tijdens het volledige jaar verhoogd.

Wanneer u enkel een overlevingspensioen

geniet en nog geen 65 jaar bent, gelden eveneens hogere bedragen. De beoordeling daarvan gebeurt op de ingangsdatum van het overlevingspensioen en op 1 januari van elk jaar dat daarop volgt.

Als u uitsluitend een of meer overlevingspensioenen geniet en u in de loop van een jaar vóór uw 65ste verjaardag een vervroegd rustpensioen krijgt, is de toegelaten inkomensgrens voor het volledige jaar, de grens die geldt voor een persoon die uitsluitend gerechtigd is op een of meer overlevingspensioenen vóór 65 jaar.

Sancties?

Als uw inkomsten hoger zijn dan het toegelaten bedrag dan wordt de betaling van uw pensioen voor het betrokken kalenderjaar geschorst naar rata van een percentage van het pensioenbedrag dat gelijk is aan het percentage van de overschrijding.

Bijvoorbeeld:

- Uw beroepsinkomsten overschrijden het toegelaten bedrag met 36%, dan moet 36% van het pensioenbedrag teruggevorderd worden.
- Uw beroepsinkomsten overschrijden het toegelaten bedrag met 100%, dan wordt heel uw pensioen teruggevorderd.

Wanneer uw echtgeno(o)t(e) een beroepsbezigheid uitoefent en zijn of haar inkomsten het toegelaten bedrag overschrijden, terwijl u een rustpensioen als gezin geniet, dan wordt dit pensioen voor het betrokken jaar omgezet naar een rustpensioen als alleenstaande. De regel van de vermindering van het pensioen naar rata van het percentage van overschrijding van het toegestane bedrag, wordt hier niet toegepast.

Betalingsmodaliteiten van het pensioen

Door wie?

Uw pensioen als zelfstandige wordt uitbetaald door de betaaldiensten van de Federale Pensioendienst (Zuidertoren - 1060 Brussel). Eventuele aanpassingen van uw pensioen (bijvoorbeeld indexeringen) gebeuren automatisch door dezelfde diensten.

Hoe?

In België

In principe wordt uw pensioen maandelijks op een persoonlijke zichtrekening gestort. Gaat het om een rustpensioen aan het gezinsbedrag, dan wordt het pensioen op een zichtrekening gestort, die geopend werd op naam van de twee echtgenoten.

Bezorg uw zichtrekeningnummer aan de Federale Pensioendienst.

U kunt ook met een gewone brief aan de Federale Pensioendienst vragen dat uw pensioen door de postbode (met postassignaties) uitbetaald wordt. Het bedrag wordt dan aan huis aan de persoon zelf betaald.

In het buitenland

Er bestaan bijzondere regels om het pensioen in het buitenland te laten betalen. Voor meer informatie hierover kunt u terecht bij de Federale Pensioendienst.

Wat bij overlijden?

Wanneer u overlijdt, maar u op het ogenblik van dat overlijden nog pensioenbedragen tegoed heeft, dan worden deze, zonder dat een aanvraag ingediend moet worden, uitbetaald:

- aan uw echtgeno(o)t(e), op voorwaarde dat u niet feitelijk of van tafel en bed gescheiden was;
- aan uw kinderen waarmee u samenleefde op het ogenblik van uw overlijden.

Ook andere personen kunnen de achterstallige pensioentermijnen verkrijgen:

- wanneer zij met u samenleefden op het ogenblik van uw overlijden;
- wanneer zij de verplegingskosten betaald hebben;
- wanneer zij de begrafeniskosten betaald hebben.

Zij moeten wel een aanvraag indienen binnen 6 maanden na uw overlijden. De nodige formulieren zijn te verkrijgen bij het gemeentebestuur.

In principe heeft alleen de echtgeno(o)t(e) recht op het maandbedrag van de maand van het overlijden. De andere rechthebbenden kunnen er alleen aanspraak op maken als de pensioengerechtigde niet overleden is op de datum van uitvoering van betaling.

Vragen over de betaling van uw pensioen?

Contacteer de Federale Pensioendienst:

- Bel gratis naar 1765 (geef code 9002 in).
- Vanuit het buitenland: +32 78 15 1765 (+ code 9002)

Wat in geval van terugvordering?

Wanneer u ten onrechte pensioenbedragen ontvangen heeft, zal de Federale Pensioendienst deze terugvorderen.

De beslissing inzake terugvordering wordt u toegezonden door de Federale Pensioendienst. Binnen 3 maanden na de kennisgeving ervan kunt u beroep aantekenen bij de arbeidsrechtbank.

U kunt een aanvraag tot kwijtschelding van de schuld indienen bij de Raad voor Uitbetaling van de Federale Pensioendienst.

Pensioenbonus

U hebt ervoor gekozen om te blijven werken, hoewel u een leeftijd hebt bereikt waarop u dit niet meer moest doen en de activiteitsperiodes situeren zich in de periode vanaf 01/01/2014. Dan hebt u recht op een pensioenbonus die uit een verhoging van uw rustpensioen bestaat.

De toekenning en de betaling van deze bonus beantwoordt aan de regels die hierna in punt 1 worden toegelicht (Bonus vanaf 2014).

Indien uw beroepsactiviteit zich volledig of gedeeltelijk in de periode van 01/01/2006 tot 31/12/2013 bevindt, dan wordt de pensioenbonus echter berekend volgens de regels die van kracht waren vóór 1 januari 2014 en in het punt 'Bonus voor 2014' worden gespecificeerd. Het resultaat van die laatste berekening wordt indien nodig opgeteld bij het resultaat van de berekening van de bonus volgens de regels in het punt 'Bonus vanaf 2014'.

Let op: voor de pensioenen die ten vroegste ingaan op 1 januari 2015, wordt de pensioenbonus slechts toegekend indien u vóór 1 december 2014:

- een vervroegd rustpensioen kunt krijgen of;
- 65 jaar bent en een loopbaan van ten minste 40 kalenderjaren bewijst.

Wat de bonus 'overleving' betreft, kan deze slechts worden toegekend voor perioden die gelegen zijn vóór 1 januari 2014 en voor zover de overleden echtgenoot zijn rustpensioen en zijn pensioenbonus had genoten vóór 1 januari 2014.

Bonus vanaf 2014

Toepassing

Per bijkomend kwartaal dat na 31/12/2013 wordt gepresteerd, wordt een pensioenbonus toegekend waarvan het bedrag progressief stijgt naarmate u uw beroepsloopbaan verlengt.

Voorwaarden

- U kunt een pensioenbonus krijgen indien:
  - uw pensioen ten vroegste ingaat vanaf 1 januari 2014;
  - u uw beroepsbezigheid als zelfstandige vanaf 1 januari 2014 voortzet en minstens de bijdrage betaalt die wettelijk verschuldigd is voor een activiteit in hoofdberoep;
  - u uw beroepsactiviteit voortzet gedurende meer dan een jaar na de datum waarop u een vervroegd rustpensioen had kunnen krijgen;
  - u uw beroepsactiviteit na de leeftijd van 65 jaar voortzet en een beroepsloopbaan van minstens 40 jaren bewijst.
- U kunt geen aanspraak maken op de pensioenbonus indien:
  - u stopt met werken en de bijdragen stort die in het kader van de voortgezette verzekering verschuldigd zijn.

Berekening

De pensioenbonus wordt u toegekend voor elk kalenderkwartaal na 31/12/2013 dat binnen een referteperiode gelegen is.

- De referteperiode vangt aan:
  - vanaf de eerst mogelijke vervroegde ingangsdatum van uw rustpensioen, verhoogd met één jaar;
  - vanaf de eerste dag van het kwartaal dat volgt op het kwartaal waarin u de leeftijd van 65 jaar bereikt en op voorwaarde dat u een loopbaan van ten minste 40 kalenderjaren bewijst.
- De referteperiode eindigt:
  - op de laatste dag van het kalenderkwartaal dat voorafgaat aan het kwartaal waarin uw pensioen daadwerkelijk en voor de eerste maal ingaat.

De kwartalen van de referteperiode gelegen vóór 1 januari 2014 worden eveneens meegeteld om het bedrag van de pensioenbonus per kwartaal te bepalen.

Bedrag

Het bedrag van de pensioenbonus is forfaitair vastgelegd per bijkomend gepresteerd kwartaal en stijgt progressief naarmate het pensioen wordt uitgesteld. De bonus bedraagt 117,00 EUR bruto per gewerkt kwartaal voor de eerste vier kwartalen van de referteperiode en stijgt alle volgende 4 kwartalen met 15,60 EUR per gewerkt kwartaal. Vanaf het 21ste kwartaal geldt een maximum van 195,00 EUR per gewerkt kwartaal.

Deze bedragen zijn gekoppeld aan de spilindex 136,09 - basis 1996 en worden aangepast aan de schommelingen van de index der consumptieprijzen.

Betaling

De pensioenbonus wordt samen met uw pensioen betaald.

Wat in geval van overlijden?

Bij overlijden wordt het overlevingspensioen van uw echtgenoot niet verhoogd met de pensioenbonus.

Uitzondering: de overlevende echtgenoot kan aanspraak maken op de bonus 'overlevingspensioen' opgebouwd volgens de regels die van kracht waren vóór 1 januari 2014 (cf. 'Bonus voor 2014'), op voorwaarde dat uw rustpensioen is ingegaan vóór 1 januari 2014.

Bonus voor 2014

Voorwaarden

- U komt in aanmerking voor de pensioenbonus wanneer:
  - uw pensioen ten vroegste ingaat op 1 januari 2007 en ten laatste op 1 december 2013;
  - u de leeftijd van 62 jaar bereikt heeft of een beroepsloopbaan van 44 jaar kan aantonen;
  - u verder werkt als zelfstandige en minstens de bijdrage betaalt aan het tarief van een hoofdberoep of u aan de voortgezette verzekering doet en daarvoor de wettelijke voorziene bijdrage betaalt.

Berekening

De pensioenbonus wordt toegekend voor elk kalenderkwartaal na 2005 dat zich in een referteperiode bevindt.

- De referteperiode vangt aan:
  - hetzij op 1 januari van het jaar waarin u 62 wordt;
  - hetzij op 1 januari van het jaar waarin u een 44ste loopbaanjaar begint.

- De referentieperiode eindigt:
  - de laatste dag van het kalenderkwartaal dat voorafgaat aan datgene waarin uw pensioen effectief en voor de eerste keer ingaat;
  - en uiterlijk de laatste dag van het kwartaal waarin u 65 jaar wordt.

Indien u op het ogenblik dat u 65 jaar wordt nog geen 45 loopbaanjaren kunt aantonen, eindigt de referentieperiode op 31 december van het jaar waarin een 45ste jaar bewezen wordt.

Bedrag

De pensioenbonus bedraagt 156 EUR per kalenderkwartaal. Dit bedrag wordt aangepast aan de schommeling van de index der consumptieprijzen.

Betaling

De pensioenbonus wordt op hetzelfde moment als uw pensioen betaald.

Wat in geval van overlijden?

Bij overlijden wordt het overlevingspensioen van uw echtgeno(o)t(e) ook vermeerderd met de bonus op voorwaarde dat u er zelf recht op had.

Contact

Rijksinstituut voor de Sociale Verzekeringen der Zelfstandigen (RSVZ)

Centraal bestuur

Willebroekkaai 35 • 1000 Brussel

T 0800 12 018

Vanuit het buitenland: +32 2 546 42 11

info@rsvz-inasti.fgov.be

Gewestelijke kantoren

- **ANTWERPEN**
Oudaan 8-10 • 2000 Antwerpen
T +32 3 224 46 11
- **BRUSSEL-HOOFDSTAD**
Willebroekkaai 35 • 1000 Brussel
T +32 2 546 42 11
- **HENEGOUWEN**
Rue de la Halle 1 • 7000 Mons
T +32 65 37 54 11
- **LIMBURG**
Leopoldplein 16 bus 5 • 3500 Hasselt
T +32 11 85 48 11
- **LUIK**
Rue Paradis 50 - bus 11 • 4000 Liège
T +32 4 241 50 11
- **LUXEMBURG**
Rue Jarlicyn 5 • 6800 Libramont
T +32 61 29 52 11
- **MALMEDY**
Place du Châtelet 6 • 4960 Malmedy
T +32 80 79 41 11
- **NAMEN**
Rue Godefroid 35 • 5000 Namur
T +32 81 42 51 11
- **OOST-VLAANDEREN**
Koningin Fabiolalaan 116 • 9000 Gent
T +32 9 379 49 11
- **VLAAMS-BRABANT**
Vaartstraat 54 • 3000 Leuven
T +32 16 31 47 11
- **WAALS-BRABANT**
Chaussée de Bruxelles 49 • 1300 Wavre
T +32 10 68 55 11
- **WEST-VLAANDEREN**
Abdijbekepark 2 • 8200 Brugge
T +32 50 30 53 11

1765

Voor meer informatie over uw pensioen: bel gratis naar 1765 of +32 78 15 1765 vanuit het buitenland.
Elke werkdag van 8.30 uur tot 12 uur en van 13 tot 17 uur (op vrijdag tot 16 uur).

MyPension

Raadpleeg uw pensioendossier op www.mypension.be

U kunt er heel wat informatie vinden voor uw concrete situatie.

Bijlage : tabellen

Tabel 1: berekening van het pensioen – bedragen

01.03.2022	minimumpensioen of -uitkering
	EUR
Rustpensioen als gezin	22.092,98
Rustpensioen als alleenstaande	17.679,96
Overlevingspensioen / overgangsuitkering	17.443,69
Pensioen van uit de echt gescheiden echtgeno(o)t(e)	-

De bedragen in de kolom 'minimumpensioen of -uitkering moeten vermenigvuldigd worden met de loopbaanbreuk die voor de berekening van de uitkering gebruikt wordt.

Tabel 2: berekening van het pensioen – beroepsinkomsten

2021	
Mimumdrempel	EUR
	14.042,57
Maximum	61.865,94

Tabel 3: betalingsvoorwaarden – grenzen

Aard van de uitgeoefende bezigheid	Rustpensioen of Rust- en overlevingspensioen			
	jonger dan pensioenleeftijd ¹		vanaf pensioenleeftijd ²	
	zonder kind ten laste	met kind ten laste	zonder kind ten laste	met kind ten laste
	EUR	EUR	EUR	EUR
a. Werknemer (incl. mandaat, ambt, post) - bruto	8.634,00	12.951,00	24.937,00	30.333,00
b. Zelfstandige - netto	6.907,00	10.360,00	19.950,00	24.267,00
c. Werknemer + zelfstandige (gelijktijdig of achtereenvolgend) - 80% bruto + netto	6.907,00	10.360,00	19.950,00	24.267,00

Aard van de uitgeoefende bezigheid	Uitsluitend overlevingspensioen			
	vóór 65 jaar		vanaf 65 jaar	
	zonder kind ten laste	met kind ten laste	zonder kind ten laste	met kind ten laste
	EUR	EUR	EUR	EUR
a. Werknemer (incl. mandaat, ambt, post) - bruto	20.102,00	25.127,00	24.937,00	30.333,00
b. Zelfstandige - netto	16.082,00	20.102,00	19.950,00	24.267,00
c. Werknemer + zelfstandige (gelijktijdig of achtereenvolgend) - 80% bruto + netto	16.082,00	20.102,00	19.950,00	24.267,00

1 Er is geen inkomstengrens voor de gerechtigde op een rustpensioen of op een rust- en overlevingspensioen vanaf 1 januari van het jaar waarin hij (zij) de leeftijd van 65 jaar bereikt, of voor de gerechtigde op een vervroegd rustpensioen vóór 1 januari van het jaar waarin hij (zij) de leeftijd van 65 jaar bereikt, die een persoonlijke beroepsloopbaan van minstens 45 kalenderjaren bewijst op de ingangsdatum van zijn (haar) eerste rustpensioen, hetzij uitsluitend in de regeling van de zelfstandigen, hetzij globaal in deze regeling, in die van de werknemers, in die van de overheidssector en in iedere buitenlandse regeling waarop de Europese verordeningen betreffende sociale zekerheid of een door België gesloten overeenkomst betreffende sociale zekerheid van toepassing is.

2 Enkel van toepassing op de echtgeno(o)t(e) van de gerechtigde op een rustpensioen aan het gezinsbedrag.

Verantwoordelijke uitgever

Anne Vanderstappen, Administrateur-generaal

Rijksinstituut voor de Sociale Verzekeringen der Zelfstandigen

Willebroekkaai 35

1000 Brussel

T 0800 12 018

D/2002/1683/2

info@rsvz-inasti.fgov.be

www.rsvz.be

Eindredactie: maart 2022
Editie 2022 (1ste bijwerking)

De meest recente editie van deze brochure vindt u op: www.rsvz.be